

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Pastorie met tuin van de Sint-Gertrudisparochie

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Pastorie met tuin van de Sint-Gertrudisparochie

Titel:	Pastorie met tuin van de Sint-Gertrudisparochie
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Ternat
Deelgemeente:	Ternat
Bron:	Schepping: 2014-12-10 Bijwerken: 2018-10-08 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134778
Coördinaten:	Breedte: 4.1744252848 Lengte: 50.8725618547

Primaire tekst

Pastorie uit 1856 omgeven door landschappelijke tuin van 75,5 are met vijvertje.

De eerste steen van het huidige pastoriegebouw aan de noordrand van de dorpskern werd gelegd op 4 februari 1856; op 17 maart 1857 nam de pastoor Vandenplas er zijn intrek. De nieuwe pastorie was gebouwd op de fundering van de oude, waarvan heel wat materiaal werd gerecupereerd. Zij is een voor die periode typisch herenhuis: een statig, classicistisch geïnspireerd, witgepleisterd gebouw met een leien schilddak, kordonlijsten, een arduinen plint, zes traveeën breed, de twee middelste opgevat als een middenrisaliet met namaak-hoekkettingen en twee voordeuren. De versiering bleef beperkt tot de voorgevel. Waarschijnlijk werd toen ook de huidige omheiningmuur gebouwd.

In 1879 registreert het kadaster het verdwijnen van de oostelijke arm van de ringgracht rond de pastorie. In 1882 noteerde de toenmalige pastoor Lescabannes in zijn 'Annales': "*La cure était entourée d'un étang aux eaux stagnantes et pestilentielles. J'ai averti la commission médicale de cette situation. Un rapport a été fait par le docteur Iseux*". Misschien was het milieuhygiënisch motief (de angst voor verderfelijke uitwasemingen) minder sterk dan de (laat-landschappelijke) mode, want "*il a été décidé de combler l'étang en partie avec les cendres du chemin de fer, en partie avec les terres provenant du nouvel étang devant la maison. - Coût: 2.000 frs*". Het resultaat was een "lustvijver [...] omzoomd van een lachend groen gras tapijt; verschillende en zeldzame waterplanten groeien op het spiegelend vlak en eene sierlijke brug die het water overwelft, geven er een bevallig zicht aan". Het dempen van de gracht werd door het kadaster geregistreerd in 1893, toen ook de vier bij de pastorie horende percelen (waaronder 17 are bos) tot één groot perceel van 75,5 are werden samengesmolten, zowat de gemiddelde oppervlakte voor pastorieën.

De huidige vijver met peervormige contouren werd uitgegraven ongeveer op de plaats van de eerder verdwenen oostelijke arm en een gedeelte van de uitgegraven grond werd waarschijnlijk ook gebruikt om het halve-maanvormige heuveltje (50 centimeter hoog) aan te leggen. De rij van acht gekandelaarde linden (*Tilia x europaea*) (in juli 2001 was de helft van deze linden dood) en de taxussen (*Taxus baccata*) op dit heuveltje behoren ongetwijfeld tot deze aanleg. Het toen beoogde resultaat wordt momenteel verdoezeld door latere aanplantingen (onder meer *Chamaecyparis*) en vooral door overvloedige opslag (vooral esdoorn en vlier), maar het laat zich raden: een voor die tijd typische villatuin, romantisch-landschappelijk, met waarschijnlijk enkele religieuze accenten, bijvoorbeeld een door taxussen geflankeerd beeld op het genoemde heuveltje. Daarvan is slechts de sokkel overgebleven. De dikste boom is een gewone beuk (*Fagus sylvatica*) met 3 meter stamomtrek (gemeten op 150 cm hooite).

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2005

Titel Text: Tuin van de pastorie van de Sint-Gertrudiskerk

Grafische documenten

Een typische villa uit de late 19de eeuw: de pastorie van Ternat weerspiegeld in de parkvijver. (Vandevorst, Kris, 01-01-2004, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oude kadastrale legger 212 Ternat, art. 381 en 384.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschets Ternat, 1879/15 en 1893/11.

HERPELINCK H.J., *Ternat, de memoires van een dorp*, Ternat, H.J. Herpinck uitgever, 1987, p. 113.

LESCABANNES J. & DEBAST J., *Schetsen kerk en gemeente Ternat (I)*, Brugge, 1902, hoofdstuk XI.

Mondelinge informatie verkregen van E.H. Jozef De Ridder, pastoor-deken van Ternat.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121520>

Beknopte karakterisering

Datering: derde kwart 19de eeuw, vierde kwart 19de eeuw

Typologie: gekandelaarde bomen, pastorietuinen, pastorieën, vijvers